

CUMHURBAŞKANI KARARI

Karar Sayısı: 9436

Ekli "Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketince Esnaf ve Sanatkârlara Hazine Faiz Destekli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Karar"ın yürürlüğe konulmasına, 4603 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile 5570 sayılı Kanunun 1 inci maddesi gereğince karar verilmiştir.

16 Ocak 2025

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

**TÜRKİYE HALK BANKASI ANONİM ŞİRKETİNİN ESNAF VE SANATKÂRLARA
HAZİNE FAİZ DESTEKLİ YATIRIM VE İŞLETME KREDİSİ
KULLANDIRILMASINA İLİŞKİN KARAR**

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kararın amacı, 27/12/2006 tarihli ve 5570 sayılı Kamu Sermayeli Bankalar Tarafından Yürütülen Faiz Destekli Kredi ve Kâr Payı Destekli Fon Kullanılmasına Dair Kanun uyarınca Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi tarafından esnaf ve sanatkârlara Hazine faiz destekli kredi kullanılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Karar, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyet gösteren Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi şubeleri tarafından kefalet olmaksızın doğrudan veya Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliğine bağlı bölge birliklerine ortak olan Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri kefaletiyle esnaf ve sanatkârlara kullanılacak yatırım ve işletme kredilerini kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Karar 5570 sayılı Kanunun 1 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kararda geçen;

a) Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,

b) Banka: Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketini,

c) ESKKK: Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerini,

ç) Esnaf ve sanatkâr: İster gezici ister sabit bir mekânda bulunsun, Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulunca belirlenen esnaf ve sanatkâr meslek kollarına dâhil olup ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedenî çalışmasına dayandıran ve kazancı tacir ve/veya sanayici niteliğini kazandırmayacak miktarda olan, basit usulde vergilendirilenler ve işletme hesabı esasına göre deftere tabi olanlar, esnaf ve sanatkâr sicilinde ve odalarına kayıtlı olmakla birlikte defter tutma hadleri itibarıyla bilanço usulüne göre defter tutmakla yükümlü hale gelenler ile vergiden muaf bulunan meslek ve sanat sahibi kimseleri,

d) Kararlar: 5570 sayılı Kanun kapsamında yayımlanan bu Kararı ve aynı kapsamdaki daha önceki yıllara ait Bakanlar Kurulu kararlarını ve Cumhurbaşkanlığı kararlarını,

e) KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini,

f) KOSGEB: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığını,

g) Mücbir sebep: 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 13 üncü maddesinde ve söz konusu Kanunun uygulanmasına ilişkin çıkarılan iç genelgede sayılan halleri,

ğ) TESKOMB: Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliğini, ifade eder.

Uygulamaya ilişkin esaslar

MADDE 4- (1) Esnaf ve sanatkârların finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla;

(a) Kararlar kapsamında TESKOMB'a bağlı bölge birliklerine ortak olan ESKKK kefaletiyle veya kefaleti olmaksızın Bankaca veya KKTC'de faaliyet gösteren Banka şubelerince esnaf ve sanatkârlara kullanılmış olup bakiyesi 1/1/2025-31/12/2027 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) devreden kredilere,

(b) 1/1/2025-31/12/2027 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) Banka kredi kullanımına ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde TESKOMB'a bağlı bölge birliklerine ortak olan ESKKK kefaletiyle veya kefaleti olmaksızın Bankaca veya KKTC'de faaliyet gösteren Banka subelerince kullanılacak kredilere,

esnaf ve sanatkâr kredilerine uygulanmakta olan cari faiz oranlarından 6 ncı madde kapsamında belirtilen oranlarda indirim yapılır.

(2) Bu Karar kapsamında kredi tahsis edilecek esnaf ve sanatkârların kredi değerliliklerinin ve kredi tahsis kriterlerinin belirlenmesi, kredi limitleri, vadeleri, yatırım ve ödemesiz dönemlerinin tespit edilmesi, kredilerin teminatlandırılması, özkaynak oranlarının belirlenmesi, geri ödeme koşullarının tespiti ile borçlandırma, kullandırma, takip, tahsil ve benzeri işlemleri Bankanın kendi usul ve mevzuatı dâhilinde yürütülür.

Hazine faiz desteği tutarlarının hesaplanması, karşılanması ve tespiti

MADDE 5- (1) Kararlar kapsamında kullanılan krediler ile ertelenen/taksitlendirilen krediler nedeniyle oluşan Hazine faiz desteği tutarları, kredilerin faiz tahakkuk tarihlerinde Bankanın kooperatif kredilerine özgü kaynak maliyeti dikkate alınarak belirlendiği cari faiz oranları ile kredi konuları itibarıyla 6 ncı madde kapsamında belirtilen oranlarda indirim uygulanarak esnaf ve sanatkârlara yansıyan faiz oranları arasındaki fark esas alınarak hesaplanır. Bu kapsamda yapılan Hazine faiz desteği ödemeleri, Bakanlığın ilgili yıl bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Banka, bu Kararın uygulanması sürecinde belirlenen ödenek tutarının aşılması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(2) Banka, kararlar kapsamında kullanılan kredilere ilişkin bilgileri ve vade/taksit vadesi sonuna kadar hesaplanmış tahmini Hazine faiz desteği tutarını, projeksiyon yapılabilmesini teminen aylık olarak Bakanlığa iletir.

(3) Ödemeler, Bankanın, kararlar kapsamında kullanılan kredilere ilişkin vade/taksit vadesi sonuna kadar hesaplanan ve her ay kendi kayıtlarına göre kesinleşmiş aylık Hazine faiz desteği tutarlarını ve yılın kalan aylarına ilişkin aylık projeksiyonları Bakanlıkça bildirilen formatta iletmesini müteakiben Bakanlıkça gerçekleştirilir.

(4) Kararlar kapsamında yapılan ödeme ve ödemeye ilişkin işlemler yıllık bazda Hazine Kontrolörleri Kurulunca incelenir. İncelemeler sonucunda düzenlenen raporlar ile yapılan tespitler Bakanlık ve Banka tarafından esas alınır.

(5) Kararlar kapsamında incelemesi henüz tamamlanmamış önceki yıllara ait Hazine faiz desteği uygulamalarına ilişkin olarak raporla tespit edilmiş lehte veya aleyhte tutarlar taraflarca faiz hesabı yapılmaksızın nakden ödenir. Raporlar sonucu Bankaya fazla ödeme yapıldığının tespit edilmesi halinde fazla yapılan ödeme Banka tarafından raporla tespit edilen tutarın kendisine tebliğini takip eden 5 iş günü içerisinde Bakanlığın ilgili hesabına nakden ödenir. Bankaya eksik ödeme yapıldığının tespiti halinde ise eksik yapılan ödeme, ilgili yıl bütçesinde Hazine faiz desteği uygulaması için ayrılan ödenekten Bakanlıkça nakden karşılanır.

(6) Hazine faiz desteği uygulamasının sona ermesini müteakiben, raporlarla yapılan tespitler kapsamında taraflar yükümlülüklerini dördüncü ve beşinci fıkralarda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirir.

(7) Kararlar kapsamında yapılan Hazine faiz desteği ödemelerinden, haksız olarak yararlandığı tespit edilen esnaf ve sanatkârlar, kredi kullandırma tarihinden itibaren 5 yıl süreyle Hazine faiz destekli kredi uygulamasından yararlandırılmazlar. Hazine faiz desteği ödemelerinden haksız olarak yararlandığının tespit edilmesi halinde esnaf ve sanatkârlar adına kredi kullandırma tarihinden itibaren ödenmiş olan Hazine faiz desteği tutarları 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre Banka tarafından Bakanlığa iade edilir.

Faiz indirim oranı

MADDE 6- (1) Kararlar kapsamında 1/1/2025-31/12/2027 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) kullanılacak krediler ile bakiyesi bu tarihler arasına devreden kredilere, ikinci ve üçüncü fıkralar kapsamında kullanılan krediler hariç olmak üzere, %50 faiz indirim oranı uygulanır. Ayrıca, 2021 yılı öncesi kullanılıp bakiyesi 2021 yılına devreden krediler için faiz tahakkuk tarihlerinde Bankanın kooperatif kredilerine özgü kaynak maliyetini dikkate alarak belirlediği cari faiz oranları ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu kredilere uygulanan faiz oranları arasında fark olması halinde esnaf aleyhine tahakkuk eden ilave faiz tutarı da, 31/12/2027 tarihine kadar Bakanlıkça karşılanır.

(2) Kararlar kapsamında;

(a) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinde belirtilen, geleneksel, kültürel, sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutan meslek kollarında (el dokuma işleri, bakır işlemeciliği, çini ve çömlek yapımı, sedef kakma ve ahşap oyma işleri, kaşıkcılık, bastonculuk, semercilik, yazmacılık, yorgancılık, keçecilik, lüle ve oltu taşı işçiliği, çarıkçılık, yemenicilik, oyaçılık ve bu işlere benzerlik gösterdikleri Ticaret Bakanlığınca kabul edilen) faaliyet gösteren ve “Esnaf Vergi Muafiyet Belgesi” sahibi esnaf ve sanatçılara,

(b) 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanunu kapsamında, kredi başvuru tarihi itibarıyla en az 1 yıllık ustalık belgesine sahip olan ve ustalık belgesiyle ilgili meslek kolunda, son 1 yıl içinde kendi adına işletme kurduğunu belgeleyen girişimci esnaf ve sanatçılara,

(c) KOSGEB tarafından sağlanan hibe ve faizsiz kredi desteğinden yararlananlar hariç olmak üzere; 300.000 TL’ye kadar KOSGEB Geleneksel Girişimci Destek Programını ya da İleri Girişimci Destek Programını bitiren, başvuru tarihinde 35 yaşını tamamlamamış olan genç girişimci esnaf ve sanatçılara,

1/1/2025-31/12/2027 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) bu fıkra kapsamında bir defaya mahsus olmak üzere kullanılacak krediler ile bakiyesi bu tarihler arasına devreden kredilere %100 faiz indirim oranı uygulanır. Şartların birden fazlasının sağlanması durumunda yalnızca biri için %100 faiz destekli kredi kullanılır.

(3) Banka ile protokol yapan ve bu kapsamda girişimcilik eğitim desteği ile uzun süreli danışmanlık ve mentorluk hizmetlerini sağlayan kuruluşların teknik destek programlarına katılan ve projeleri kuruluş tarafından onaylanan esnaf ve sanatçılar, Bankaya başvurarak %60 oranında faiz destekli kredi kullanabilirler. Bu fıkra kapsamında kredilere ilişkin koşullar, detaylar ve değişiklikler, ilgili mevzuata uygun şekilde, Banka ve söz konusu kuruluş tarafından hazırlanan protokol ile belirlenir. İlgili kuruluş tarafından proje ilerlemelerinin düzenli izlenmesi ve raporlanmasına ilişkin şartlara protokolda yer verilir.

Diğer hükümler

MADDE 7- (1) Ertelenmiş, taksitlendirilmiş veya yapılandırılmış kredi borcu olup geri ödeme süreci devam eden esnaf ve sanatçılara, vadesi/taksit vadesi geçmiş borcu bulunması durumunda, tasfiye olunacak alacaklar hesabında borcu bulunan esnaf ve sanatçılara ise söz konusu borç tamamen ödenmeden bu Karar kapsamında kredi açılmaz.

(2) Bu Karar kapsamında açılan kredilerin, vadesinde/taksit vadesinde ödenmemesi halinde, vade tarihinden/taksit vadesinden itibaren geciken tutarlar için Hazine faiz desteği tutarı hesaplanmaz. Vade tarihinden/taksit vadesinden itibaren geciken tutarlar Banka mevzuatı çerçevesinde tahsil ve tasfiye edilir.

(3) Esnaf ve sanatçıların bu Karar kapsamındaki mevcut kredilerinin, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından hazırlanıp 22/6/2016 tarihli ve 29750 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulan Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik çerçevesinde tasfiye olunacak alacaklar hesabına alınmaları halinde bu krediler, Hazine faiz desteği uygulaması kapsamından çıkarılarak vade tarihinden itibaren Banka mevzuatı çerçevesinde tahsil ve tasfiye edilir.

(4) Bu Karar kapsamında kredi kullanılacak esnaf ve sanatkârlara, geriye dönük bir yıllık süre dikkate alınarak bir yıllık süre içinde en fazla üç defa faiz indirimli kredi kullanılabilir ve toplamda geri ödemesi devam eden faiz indirimli kredi hesap sayısının üçü geçemez. 2020 ve 2021 yıllarında “Ekonomik İstikrar Kalkanı” paketi kapsamında esnaf ve sanatkârlara kullanılan krediler kullandırım tarihinden itibaren bu fıkra hükmünden istisnadır.

(5) Esnaf ve sanatkârların, kredi tahsisi sırasında en çok 15 gün öncesine kadar bir tarihte alınmış yazı ile belgelendirilecek şekilde, 6183 sayılı Kanun kapsamında vadesi geçmiş borçlarının olmaması, bu kapsamda borç bulunması halinde yeniden yapılandırılmış ve yapılandırmanın bozulmamış olması koşulu aranır.

(6) Başvuru tarihi itibarı ile son 3 yıl içinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının toplam 100.000 TL üzeri faiz ve/veya hibe desteği niteliğindeki desteklerinden faydalanan esnaf ve sanatkârlara bu Karar kapsamında aynı işletme için aynı konuda Hazine faiz destekli kredi kullanılmaz. Kredi kullanacak esnaf ve sanatkârlardan, son 3 yıl içinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca sağlanan aynı konuda toplam 100.000 TL üzeri faiz ve/veya hibe desteği niteliğindeki desteklerden yararlanmadıklarına, bu desteklerden yararlandıklarının tespiti halinde bu Karar kapsamındaki faiz desteğinin iptal edileceğini kabul ettiklerine dair taahhütname alınır. Ancak;

(a) Deprem, heyelan, sel afetlerine ve/veya terör olaylarına maruz kalmaları nedeniyle KOSGEB Acil Destek Kredisi programı kapsamında KOSGEB destekli kredilerden,

(b) KOSGEB ile Dünya Bankası arasında 1/8/2023 tarihinde imzalanan Kredi Anlaşması kapsamında Deprem Sonrası Mikro, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Canlanması Destek Programından faydalanan,

esnaf ve sanatkârlar bu fıkra hükmünden istisnadır.

Yetki ve sorumluluklar

MADDE 8- (1) Banka, Gelir İdaresi Başkanlığından vergi mükellefiyet kayıtlarını temin ederek gerekli kontrolleri yapmakla yükümlüdür. Bankaca ilgili kişinin vergi mükellefiyeti kaydının sonlandırıldığına tespit edilmesi halinde vergi mükellefiyetinin sona erdiği tarihten itibaren 3 ay içerisinde tekrar esnaflık faaliyetine başlamaması durumunda mevcut kredileri Hazine faiz desteği uygulamasından çıkarılır. Mücbir sebepler dışında vergi mükellefiyeti sona erenler için vergi mükellefiyetinin sona erdiği tarihten itibaren ödenmiş olan Hazine faiz desteği tutarları Banka tarafından Bakanlığa iade edilir ve kalan vade boyunca Hazine faiz desteği ödemesi yapılmaz.

(2) Bu Karar kapsamında kullanılacak krediyi talep eden esnaf ve sanatkârdan, yalnızca esnaf ve sanatkârlar odasına kayıtlı olduğunu, faal bir şekilde esnaflık yapmakta olduğunu ve ticaret odasına kayıtlı bir ticari işletmenin ortağı ve/veya sahibi olmadığını beyan eden bir taahhütname alınır.

(3) Esnaf ve sanatkârlar 1/1/2026-31/12/2026 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) kullanacakları kredilerde kredi tutarının en az %33'ünün ve 1/1/2027-31/12/2027 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) kullanacakları kredilerde ise en az %67'sinin sarf edileceği harcamayı bildirmek ve e-fatura ve/veya fatura kayıt sistemi üzerinden oluşturulan fatura ile belgelendirmek zorundadır. Söz konusu kredi tutarı, işletme finansmanı ihtiyacına yönelik yapılan harcamaları gösterir faturanın iptal süresinin dolduğu günün sonunda üçüncü kişilere (esnaf ve sanatkârların alacaklılarına) transfer edilmesi suretiyle kullanılacaktır. Kredi, herhangi bir şekilde faturanın iptalinin tespit edilmesi veya söz konusu oranların sağlanamaması durumunda, bütününde başvuru koşullarının devamı sağlanmadığından, kullandırım tarihinden itibaren Hazine faiz destekli kredi uygulamasından çıkarılarak kullandırım tarihinden itibaren esnaf ve sanatkârlar adına ödenmiş olan Hazine faiz desteği tutarları 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre Banka tarafından Bakanlığa iade edilir. Kullandırım tarihinden itibaren bu krediler Banka mevzuatı çerçevesinde tahsil ve tasfiye edilir.

Banka, Gelir İdaresi Başkanlığından e-fatura ve/veya fatura kayıt sistemi üzerinden oluşturulan fatura kayıtlarını temin ederek gerekli kontrolleri yapmakla yükümlüdür.

(4) Bu Karar kapsamında tahsis edilen kredinin tahsisi aşamasında esnaf ve sanatkârlardan faaliyet alanı dışında kıymetli maden ve döviz alımında, diğer yüksek riskli finansal araçlarda, harcama yapıncaya kadar Bankada tutulanlar hariç vadeli mevduatta, portföy yönetim şirketlerinde ve aracı kurumlarda ya da bunlar dışında herhangi bir kredi verende ve herhangi bir yatırım aracında kullanılmayacağına dair taahhütname alınır. Kredinin amacı dışında veya gerçeğe aykırı beyanlarla kullanıldığının tespit edilmesi halinde kredi, Hazine faiz desteği uygulamasından çıkarılarak kullandırım tarihinden itibaren esnaf ve sanatkârlar adına ödenmiş olan Hazine faiz desteği tutarları 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre Banka tarafından Bakanlığa iade edilir.

(5) Bakanlık gerekli hallerde bu Kararın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, bu Kararın uygulanmasını ve Bakanlığın ilgili yıl bütçesinde Hazine faiz desteği tutarı için ayrılan ödenek tutarının aşılmasını temin etmek maksadıyla lüzumlu göreceği her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

(6) Banka, faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi, hizmet süreçlerinin iyileştirilmesi, kamu yararının sağlanması ve yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından bilgi, belge ve altyapı desteği talep edebilir. Bu talep, yazılı olarak ve talep edilen bilginin ya da belgenin içeriğini, kapsamını ve kullanım amacını açıkça belirtmek suretiyle yapılır. Kamu kurum ve kuruluşları, talep edilen bilgi ve belgeleri, gizlilik ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuata uygun olarak, Bankaya sağlamakla yükümlüdür. Talep edilen bilgi ve belgelerin temini sırasında ortaya çıkabilecek altyapı desteği gereksinimleri, karşılıklı iş birliği esaslarına uygun olarak giderilir.

(7) Bakanlık, bu Kararın uygulanmasıyla ilgili olarak her türlü bilgi ve belgeyi belirleyeceği şekil ve süreler içerisinde Banka ile gerçek ve tüzel kişilerden istemeye yetkilidir. Banka bu bilgi ve belgelerin temin edilmesine yönelik altyapıyı kurmak ile bilgi ve belgeleri istenilen zaman içerisinde Bakanlığa iletmekle yükümlüdür.

Yürürlük

MADDE 9- (1) Bu Kararın;

- a) 7 nci maddesinin beşinci fıkrası 1/1/2026 tarihinde,
- b) Diğer hükümleri 1/1/2025 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10- (1) Bu Karar hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.